

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับในอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศไทย Reverse Logistics Performance in the Thai Automotive Industry
ชื่อผู้เขียน	วรวิศว์ วีระเคนทร์ Vouravis Veerakachen
แผนกวิชา/คณะ	คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ. ดร. รุทธิ พนมยงค์
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

ระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ (Reverse Logistics) กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั้งจากนักวิจัยและนักธุรกิจในหลายแขนง เนื่องจากศักยภาพและบทบาทของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ ที่สามารถช่วยเหลือองค์กรในการปรับปรุงความสามารถในการให้บริการลูกค้า เพิ่มความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า ควบคุมและลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ขององค์กร ซึ่งนอกจากจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำกำไรแล้วยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ ยังคงไม่แพร่หลายนักในปัจจุบัน โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังอยู่ในวงจำกัด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอแบบจำลองประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ (Reverse Logistics Performance Model) เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ โดยสร้างแบบจำลองดังกล่าวบนพื้นฐานของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งในเบื้องต้นพบว่าแนวคิดด้านห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Orientation) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information System Support) การจัดสรรทรัพยากร (Resource Commitment) การบูรณาการภายนอกองค์กร (External Integration) และการบูรณาการภายในองค์กร (Internal Integration) น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับทั้งในทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงได้มีการตั้งสมมุติฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ เหล่านี้กับประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับขึ้น จากนั้นจึงได้ทำการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทในอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทย และนำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis) มาใช้

วิเคราะห์แบบจำลองประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ

ผลของการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ ที่ได้นำเสนอมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี อีกทั้งยังชี้ว่า การบูรณาการภายนอกองค์กร และการบูรณาการภายในองค์กร เป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ ในขณะเดียวกัน ผลของการวิเคราะห์ยังระบุอีกว่า แม้แนวคิดด้านห่วงโซ่อุปทาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดสรรทรัพยากร จะไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ แต่ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ โดยผ่านทางกระบวนการบูรณาการภายนอกองค์กร และการบูรณาการภายในองค์กร

แนวคิดด้านห่วงโซ่อุปทาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดสรรทรัพยากร ช่วยให้องค์กรมีการริเริ่มและพัฒนา การบูรณาการภายนอกองค์กร และการบูรณาการภายในองค์กร โดยประสิทธิภาพของระบบระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับจะดีขึ้น เมื่อองค์กรมีการทำทั้งการบูรณาการภายนอกองค์กรร่วมกับลูกค้า และ ซัพพลายเออร์ และทำการบูรณาการภายในองค์กรระหว่างแผนกต่างๆ

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ได้สรุปว่าปัจจัยต่างๆ ได้แก่ แนวคิดด้านห่วงโซ่อุปทาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การบูรณาการภายนอกองค์กร และการบูรณาการภายในองค์กร ล้วนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับทั้งสิ้น โดยควรพิจารณาปัจจัยเหล่านี้ทั้งหมดไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบระบบโลจิสติกส์แบบย้อนกลับจะเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ